

ANALIZA KODEKSU IESBA

Część 3: Założenia koncepcyjne—Krok 2, Ocena zagrożeń

Zawodowi księgowi kierują się podstawowymi zasadami, które pomagają im wywiązywać się z obowiązku działania w interesie publicznym. Muszą oni oceniać wszelkie zagrożenia dla przestrzegania podstawowych zasad. Czyniąc to, księgowy powinien wykorzystać test **racjonalnej i dobrze poinformowanej strony trzeciej**, aby ustalić, czy poziom zagrożenia jest akceptowalny.

W [Części 2](#) analizowaliśmy, w jaki sposób zawodowi księgowi powinni identyfikować zagrożenia—*czepanie korzyści własnych, autokontrolę, promowanie interesów, nadmierną zazyłość, zastraszenie*—które mogą mieć wpływ na ich zdolność do przestrzegania podstawowych zasad. Następnym krokiem jest ocena, czy zidentyfikowane zagrożenia są na akceptowalnym poziomie.

Zawodowy księgowy musi wykorzystać test racjonalnej i dobrze poinformowanej strony trzeciej, aby ocenić, do jakiego wniosku doszłaby strona trzecia w kwestii oceny, czy i w jakim stopniu występuje zagrożenie.

Taka racjonalna i dobrze poinformowana strona trzecia to osoba, która może nie być księgowym, ale posiada stosowną wiedzę i doświadczenie w celu zrozumienia faktów i okoliczności i bezstronnej oceny odpowiedniości decyzji i wniosków zawodowego księgowego.

Ocena zagrożeń: Wykorzystajmy test racjonalnej i dobrze poinformowanej strony trzeciej do oceny zagrożeń zidentyfikowanych przez dyrektora ds. polityki rachunkowości, który pracuje dla międzynarodowego przedsiębiorstwa produkcyjnego.

Dyrektor generalny nakreślił plan rozpoczęcia działalności na rozwijającym się rynku. Jako dyrektor odpowiedzialny za politykę rachunkowości, nie jesteś pewien, czy plan ten jest zgodny z przepisami o łapownictwie i korupcji.

Spółka ostatnio utraciła udział w rynku w kraju o strategicznym znaczeniu, a wartość rynkowa akcji spadła o 10%. Wiarygodny nowy plan wejścia na rynek o wysokich marżach będzie dobrze odebrany przez Zarząd i akcjonariuszy. Dyrektor generalny obiecał wysokie premie, jeżeli zespół „wykona to zadanie za wszelką cenę”.

Przejrzałeś korespondencję mailową, z której wynika, że w czasie, gdy tworzony był nowy biznes plan, zostały przekazane pieniądze na zewnętrzne konta bankowe w kraju docelowym.

Pokusą dla dyrektora może być przedstawienie następującego uzasadnienia: „Dopuszczalne praktyki biznesowe mogą być inne w różnych krajach i to, co może nie być dozwolone w moim kraju, może być dopuszczalne (a nawet konieczne) na innych rynkach.”

Podejście dyrektora będzie inne, jeżeli przeanalizuje problem z obiektywnego punktu widzenia racjonalnej i dobrze poinformowanej strony trzeciej. Wykorzystując ten punkt widzenia, dyrektor **oceni rodzaje zagrożeń i wyciągnie następujące wnioski:**

1 CZERPANIE KORZYŚCI WŁASNYCH—Obietnica wysokich premii może sprawić, że dyrektor zawaha się przed zbadaniem odkrytych maili, będzie mniej obiektywny w ocenie sytuacji lub mniej dokładnie zapozna się z odpowiednimi przepisami dotyczącymi łapownictwa.

- ✓ Zagrożenie dla uczciwości, obiektywizmu, kompetencji zawodowych i należytej staranności oraz profesjonalnego postępowania wynikające z czerpania korzyści własnych **nie jest na akceptowalnym poziomie.**

2 AUTOKONTROLA—Dyrektor nie był zaangażowany w opracowywanie planu, więc istnieje niewielkie zagrożenie związane z tym, że będzie oceniał własne analizy lub własną pracę.

- ✓ Zagrożenie związane z autokontrolą **jest na akceptowalnym poziomie.**

3 PROMOWANIE INTERESÓW—Dyrektor nie znajduje się na pozycji, na której miałby promować interesy spółki. Zagrożenie to może stać się bardziej istotne, jeżeli dyrektor zostanie w późniejszym terminie poproszony o „sprzedanie” planu akcjonariuszom lub „obronę” planu przed organami podatkowymi.

- ✓ Zagrożenie związane z promowaniem interesów **jest na akceptowalnym poziomie.**

4 NADMIERNA ZAŻYŁOŚĆ—Dyrektor może być „zbyt blisko” sytuacji i może skłaniać się ku przyjęciu planu dyrektora generalnego z powodu absolutnego zaufania do dyrektora generalnego i procesów decyzyjnych spółki.

- ✓ Zagrożenie dla uczciwości, obiektywizmu, kompetencji zawodowych i należytej staranności oraz profesjonalnego postępowania wynikające z nadmiernej zażyłości **nie jest na akceptowalnym poziomie.**

5 ZASTRASZENIE—Podejście dyrektora generalnego zdefiniowane słowami „za wszelką cenę” może wywierać presję na dyrektora, aby po prostu znalazł „właściwą” odpowiedź i zatwierdził plan, ponieważ na szali waży się jego posada i reputacja.

- ✓ Zagrożenie dla uczciwości, obiektywizmu, kompetencji zawodowych i należytej staranności oraz profesjonalnego postępowania wynikające z zastraszenia **nie jest na akceptowalnym poziomie.**

Reakcja na zagrożenia: W kolejnej części *Analizy kodeksu IESBA* dowiemy się, jak dyrektor zareaguje na zagrożenia, które nie są na akceptowalnym poziomie.

GDZIE UZYSKAĆ POMOC?

Test racjonalnej i dobrze poinformowanej strony trzeciej można znaleźć w par. [120.5 A4](#) Kodeksu. Założenia koncepcyjne można znaleźć w Części 1, Rozdziale [120](#) Kodeksu. Dodatkowe postanowienia mające znaczenie dla zastosowania tych założeń znajdują się w Częściach 2, 3, 4A i 4B, w Rozdziałach [200](#), [300](#), [400](#) i [900](#).

eCode, dostępny na stronie www.IESBAeCode.org, jest internetowym zasobem dla księgowych i innych użytkowników Kodeksu. Daje on szybki i sprawny dostęp do Kodeksu, ułatwiając jego używanie, wdrażanie i egzekwowanie.

Niniejszy dokument *Analiza Kodeksu IESBA: część trzecia*, opublikowany w języku angielskim przez International Federation of Accountants (IFAC) w lutym 2020 r., został przetłumaczony na język polski przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR) w kwietniu 2020 r. i jest powielany za zgodą IFAC. Zatwierdzonym tekstem wszystkich publikacji IFAC jest tekst opublikowany przez IFAC w języku angielskim. IFAC nie ponosi odpowiedzialności za dokładność i kompletność tłumaczenia ani za działania, które mogą z tego wynikać.

Tekst dokumentu *Analiza Kodeksu IESBA: część trzecia* w języku angielskim © 2020 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tekst dokumentu *Analiza Kodeksu IESBA: część trzecia* w języku polskim © 2020 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tytuł oryginału: *Exploring the IESBA Code: Third Installment*, February 2020.

W celu uzyskania zgody na powielanie, przechowywanie lub przekazywanie, lub na inne podobne zastosowanie niniejszego dokumentu prosimy o kontakt z permissions@ifac.org.